

(א) [נקמת סה. ע"ה].
(ב) [נדרים לג. ז"ק. מתא].
(ג) [ג"ל. מתקבל].

הגהות הב"ח

(א) גבי' דלמד ליה מא
נטל זרוב דפתח ליה
מיה: (ב) רשב"ם ד"ה בני
רב ותי' מתיין שאלה לו
בתני לו: (ג) ד"ה ונה
מכר ותי' אי' יהיב את
דתי' מקמי דמחזיק לא
קני: ועס ח"ד מה שאין
בשניה. י"ב פי' דכסף
ובטור אין מוטיל קנין שיה
אמת לשאר שדות: (ד) ד"ה
אזל דכסף ותי' במתנה זו
כלום כדאמרין: (ה) ד"ה
דלמא שמואל גבי גר
שהיה: (ו) ד"ה אלימא ותי'
שלא יכנסו בו כדרי' את
(ז) ד"ה ללמד ותי' מיכר את
המים: (ח) ד"ה מחזיק ותי'
דכסף זה פורתא חלוקין:
(ט) תוב' ד"ה ה"ו ותי'
ל"ג ליה דהיי' מצי לממר
ותי' לא עיילי בה ה"ו ותי'
כספיה דגרסי דמעיקרא:

מוסף תוספות

א. דמסירת מפתח כאומר
לו לך חזק וקני. רשב"ם.
ולכשיחזיק יקנה. ר"ן.
ב. דאיתו שאין בידו
מפתח איך יכנס ויברוק.
מ"ס פסחים ד. וע"ש.
ג. ומע"כ מ"ס: דמשום
דבדיקת חמץ דרבנן,
דמדאורייתא
בבלמא סגי, לא הטיילו
חובה זו אלא על מי שספק
בידו לעשות יותר והוה מי
שהמפתח בידו. ג. כדרך
שהבעלים נוטלין בחיובם
כדי למנוע מהם רגל כל
אדם. רשב"ם. ועין מע"כ.
ד. ופתיחה בית גמ' (והא
קאמר בהזרק. ותיחוד
ותפתח) אין דרך בני אדם
לפתח בית שאינו להם
כשהוא נעול בתוך. יבטי
יונה ועין רשב"ם. ה. עין
ר"ן.

חוקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

שלא בפניו ל"ל כו'. אם בלא להחזיק שלא בפניו דמוכר כגון צעיר אחרת או אפי' בצומת העיר שלא מדעתו של מוכר לא הויה חזקה אלא א"כ א"ל מוכר ללוקח לך חזק וקני ואפי' אם נתן לו מעות לא קני במעות כגון צעיר כמותין שטר דאין הכסף מועיל עד שיחזיק או עד שיכתוב

השטר כדאמר' בפ"ק דקדושין (דף כו.) עלה דהן משנה נכסיים שיש להם אחריות נקנין בכסף כו' אמר רב ל"ש אלא במקום שאין כותבין את השטר אבל במקום שכותבין את השטר לא קנה עד שיכתוב לו את השטר ואי פריש פריש שפירש בכסף אקנה קנין גמור בלא חזקה ושטר אכל מסתמא לא קני במעות עד דמחזיק: עני רב. הך ברייתא הוה שמייעא ליה דקתני בפניו אבל שלא בפניו לא הויה חזקה עד דא"ל ביהדין לך חזק וקני וקמבעטא ליה מי לימא דבמכירה מיירי אבל במתנה מכיון שאמר לו (ו) נותנינו לו קרקע ביהדין לך חזק וקני וקמבעטא ליה מי לימא דבמכירה מיירי אבל במתנה מכיון שאמר לו (ו) נותנינו לו קרקע וזהלך והחזיק שלא בפניו הויה חזקה ואע"ג דלא א"ל לך חזק וקני וכדמפרש טעמא לקמיה דנותן צעין יפה נתן או דלמא לא שאל: מאי סייעי ליה לאלא. במתנה טפי ממכר ק"ו הוה דלא קני עד דא"ל לך חזק וקני: ומה מכר דקיידי ליה וזו. לוקח למוכר היום ולמחר לאחר שיחזיק שהרי ע"מ כן הוה מחזיק כדי לפרוע דמים למוכר דמוכר לא מפסקי כיון (א) דקבל כל הדמים א"י יהיב ליה (ב) מקמי דמחזיק וזו לא קנה כדפרישית לעיל וכגון במקום שכותבין את השטר כדמתי' בקדושין (דף כו.) מכר לו י" שדות צ"י מדינות כיון שהחזיק בשדה אחת קנה כולן מה שאין בשניה דד"ה שנתן לו דמי כולן כו' אלמא אחר נמינת דמים צעין חזקה ואפי"ה אי

א"ל מוכר ללוקח לך חזק וקני הוה חזקה ואי לא לא: מסנה. דאין לו כי אם חסרון ממונו לא כל שכן לזרף למימר ליה לך חזק וקני ולא ליהו חזקה עד דא"ל דלמא לכשיירא להחזיק כבר חזר ממנתו: ורב דקבעי לה סבר איכא למימר מהוין דיהב במתנה צעין יפה יהיב שמחמת חיבה נתן לו והלכך ינחא ליה שילך ויחזיק ואיכא למימר דכמתן דא"ל דמי והלכך מספקא ליה. ושמואל נמי דשמייעא ליה ס"ל היכא אמרינן צעין יפה נתן ה"מ כגון לאחר שהחזיק ונתקיימה המתנה הוה דלמרינן צעין יפה נתן לו מכל וכל שלא שייך לעצמו במתנה זו (ב) דלמחן לעיל [נא]: המוכר שדהו לאשתו קנתה והבעל אוכל פירות במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות אבל כל זמן דא"ל דלמא להקנות המתנה לא הוה מספק אין לנו לומר שנתן את שלו במתנה עד דמפרש ואומר לך חזק וקני: דאמר שמואל (ג) גרד גרד. שהיה צנוי פחות מ"י והשלימו לעשרה לפי שלא יוכלו לעלות עליו וליכנס בשדה: פרץ פריש. החזיק הפריש: דמעיקרא. כשהיה פחות מ"י לא הוה סלקי לה אין יכולין לעלות דרך עליו ליכנס בשדה כגון שהיה עשוי בשופע או היה צנוי על מקום מדרון: והשפא נמי לא סלקי לה מאי קעציד. והאמי הוה חזקה דכל צנין צורך לא הויה חזקה: ואלא דמעיקרא הוה סלקי לה. מיהא בדוחק והשפא שהשלימו לעשרה לא סלקי לה כלל טובא עביד ואין זה ראוי לקרות כל שהוא וע"פ צענין כל שהוא גרד: והשפא סלקי לה בדוחק. והיינו כל שהוא דכל שהוא אהני דהא אהני סלקי לה קתא. והאי דנקט שמואל והשלימו לעשרה לאו דוקא ד"ה לפחות מ"י (והוה) דהשתא אהני להכי דסלקי בדוחקא ומעיקרא הוה סלקי לה בדוחקא ואורחא דמילתא נקט דתם השלימו לעשרה מעיקרא סלקי לה בדוחקא והשתא סלקי לה בדוחקא: והשפא קעייני לה בדוחקא. דפורתא אהני. ולא צעיר למרובי דמעיקרא לא עיילי כלל והשתא עיילי לה בדוחק דטובא עבד דשווייה פתח. וצני נעל כל שהוא נמי איכא לפרושי כה"ג שסתם פתח סמימה כל שהוא דמעיקרא עיילי לה בדוחקא א"י שקבע מנעול בלתי נעול צו דהיינו צנין אבל סגר את הדלת ונעל במפתח צנכסי הגר אינה חזקה דאין זה אלא עושה מלואה לשמור בית חצירו ומצריח ארי מנכסי חצירו הוה כללקמן בשמעתין. ואע"ג דצני שכירות צתים אצטריח (דף טז.) משמטר לו מפתחות הוה במפתחות הוה צנכסי חצירו ויהי' לצני לקנות ה"מ צנכסי ומשפיר לחצירו אבל צנכסי הגר מ"י מסר לו מפתחות שיקנה הלכך צנין כל שהוא: נאן לרוב. צנור שצנדר השדה. וכולה שמעתי' אצנכסי הגר קאי ויהי' לקונה דבר מחצירו: נעל לרוב. מן הגדר ועשה צו נקב: ה"ו חזקה. וכגון דמהני לשדה כדמפרש ואזיל: מאי נתן כו'. למאי אהני האי נתינה ונטילה דליהו חזקה: אילימא נתן לרוב וסכר מיה. ראה נהר שוטף ורואה ליכנס דרך נקב וצא זה וסתם את הנקב בצנור וסכר את המים מן השדה שלא יכנסו צו (ו) שלא ישטפו את השדה: ואפי' מיה מיה. שנאספו לה מים בצד החמד ועשה נקב בצד השני כדי שיצאו לחוץ: האי מצריח ארי וכו'. הא למה זה דומה למשיב אצידה דכל ישראל מנוזין להציל ממון חציריהם מן ההיזק ואין קרוי חזקה אלא דומיא דגדר ופך שעושה צו צנין או כל מיקון הצריך לו לשדה כגון משקה מים או זומר או זורע או חורש: דלמד לה מיה. כמו אמר פתיל (במדבר יט) וימקדו לבעל פעור (מל"ט קו). חיבר (ו) המים שכתבו שלא יאכל לחוץ חוה כמו משקה את השדה דומיא דחורש שמתקן את השדה ומייפ' בשדההוה: ע"י דפסח ליה מיה. ע"י נטילת לרוב נכנסו המים מן הנאר דרך חור שכתובל: ו"א אפי' ארי צ"י שדות. של גר המסוכין זה לזה אלא שיש מזה אחד ביניהן: החזיק בלחם מהן. כגון דרפכ מהן (ב) כללקמן גמ'. ודכרין לקנותה לצדה ולחצרתה לא נתן לצד לקנות קנאה לאותה שדה לצדה ואי לא הוה מזה צינתיים הוה קני את כולה מסתמא בחפירה כל שהוא: לקנות

נג. עין משפט גר מצוה

ה"מ צנכסי ומשפיר לחצירו דאיכא דמסר ליה דליקני אבל צנכסי הגר מאן מסר ליה דליקני ואין נראה לר"י דצהדיא אמר צנכסי הפרה (צ"ק דף נב. ושם ד"ה מיון) דלא קנה במסירת מפתח ולא מהני מסירת מפתח אלא שלא יטכרד לומר לו לך חזק וקני"א ודוקא גבי צדיקת חמץ הוה דמלי צנכסי מסירת מפתח דמי שמפתח צירו עליו לצדוק לפי שצירו ליכנס ולצדוק

ומה שפי' נמי דלא קני צנעילת דלת לא משמע כן צניטין צהזורק (דף עז: ושם) דקאמר תיזיל איהי ומיחוד ומפתח אלמא צנעילה למודה קניא שלא היתה יכולה לעשות מנעול דצצצת היה ואפי' דאסור לקנות צצצת צצצ"מ שרי שלא מטרף דעתו עליו כדאמר לקמן ולא דמי נעילת דלת למצריח ארי דדוקא נתן לרוב דסכר מינה מיה הוה דלמחן צנכסי דהוה מצריח ארי אבל הכא שנועל צצני כל אדם ואין מניח אדם ליכנס מוכח מילתא שהצית הוה שלו וקני צנעילה לחוד וכן מוכח לקמן (דף נז.) גבי הא דמתן אלו דברים שיש להן חזקה ואלו דברים שאין להם חזקה ופרץ צנכסי מ"ש רישא ומ"ש סיפא אמר עולא כל שאילו צנכסי הגר לא קנה כו' וקתני סיפא חכמים מרנגולין בתוך הצית ה"ו חזקה וקנה נמי צנכסי הגר וה"ט דהתם דקנה משום דמסתמא כשנתן שם מרנגולין נעל דלת לשמן אלמא דקנה צנעילה אבל קשה לרשב"א דאמר לקמן הצונה פלטרין צנכסי הגר וצא אחר והעמיד לן דלתות קנה והתם מיירי צנעל דאי לא נעל אמאי קנה הא לצני צעלמא הוה דאפי' כמו קמא שכל אדם יכול ליכנס שאלא נעל אלא ודאי צנעל איירי ומשמע דוקא שהעמיד דלתות

אבל לא העמיד דלתות לא קנה צנעילה: (לעיל:) נע"ה וגדר ופרץ כ"י שהוא. פ"ה ל"ג צנכסי משום צנכסי הגר לא שייך לפניו ואינה קשה דאיכא למימר משום דנותן מנתה ואחין שחלקו נקט צנכסי ומיהו ל"ג ליה דדייק צנכסי אצרייתא דרב שרביא צנכסי אין שלא צנכסי לא ואמתני' ה"ל למידק ועוד דצני רב במתנה היאך מפשוט ממתני' דלנותן מנתה קתני צנכסי אי גרס לה: (לעיל) אמר כ"י הני ר"א בני חזקה גיהוה. פירוש דמשמע ליה דצ"ה צנכסי הוה דצני ג"ש חזקה כלומר צנכסי חזקה אבל צנכסי כו' מש"ה פריך אנו הני כגון נותן מנתה והאחין שחלקו לאו צני חזקה ג"ש יינהו: אמר שמואל ומאי תבעי ליה אבא ומה מבר כו'. אע"ג דשמואל אית ליה ספ"ה דצ"מ (דף טז.) דיפה כח מנתה מכת מכת לענין דלא טריף מנייה את השצח היינו אחר שכבר נתקיימה המתנה כדפ"ה: ה"א פרישה היבי דמי אי"מא דמעיקרא לא עיי"י בה והשתא נמי לא עיי"י בה מאי עבד. נראה ל"ג (ב) דהכי מניין למימר השתא נמי לא עיי"י הא כדי שיכנס ואלא בה קאמר לכן נראה כספרי' דגרסינן דמעיקרא לא עיי"י בה והשתא עיי"י בה טובא עבד: טובא עבד. ואין זה כל שהוא אלא כו' ונעל נמי כל שהוא כריך ליישב פסין הני"ב:

אותה

ר"ב א מ"י פ"א מהל
מכיה הל' ח סנה
עשין פכ' טו"ע ח"מ סי'
קצב ספיק' ז'
רב ב מ"י שם הל' י'
טו"ע שם ס"ד ועין
צנור וצנ"י:
רבא ג מ"י טו"ע שם
ספיק' ה':
רבב ד מ"י טו"ע שם
ספיק' ד':
רבג ה מ"י טו"ע שם
ספיק' ה':
רבד ו מ"י שם הל' י'
טו"ע שם ספיק' ו':
רבה ז מ"י פ"א מהל'
ומיה הלכ' סנה שם
טו"ע ח"מ ע"ה ספיק'
ח:

רבינו גרשום

א"ע"ג דמחזיק המקבל לא
קני עד דאמר ליה המוכר לך
חזק וקנה: במתנה היאך.
צריך למימר ליה לך חזק
וקנה או לא. מי אמרינן
בעין יפה נתן וקנה המקבל
א"ע"ג דלא אמר ליה לך חזק
וקנה: גר דר. שהיה קרוב
לשורה והשלימו המקבל
לעשרה: שיכנס ויצא בה.
ד"ך אוחה פרישה הויה
חזקה: דמעיקרא בשגורה
הנותן הוה סלקי ליה אינשי
על אוחה גרד ועכשיו
הבביותו הוה מקבל דלא יכלי
אינשי לרמולק לה: טובא
עבד. ואמאי קרי ליה כל
הנותן הוה סלקי ליה אינשי
את השדה: נטל ואפי' מיה
מניה. שהיה כלל השדה
מיה ולא היה יכול לציאת
ממנה ונטל זה צנור אחד
מפאת השדה ויצאו המים
דרך נטילת הצנור: האי
מברחי ארי. כלומר מה
חזקה הויה זו הא מצני
למיר ליה הנותן או אחד
מן האחין מצוה בבת
שהצלת נכסי ב' כן חובה
לבר ישראל להציל ממון
חבירו ולא הויה חזקה:
אלא נתן צנור דצנור לה
מיה. שהיתה שדה בית
השלחין דצריך לה מים
הרבה וצנור לה. שספק
בצנור דרך צאת המים שלא
יצאו מן השדה ולא סגי
לה בלי מים: נטל דפתח
לה מיה. שנטל צנור א'
ועשה דרך למים ליכנס
דבענין זה ודאי [הוין]
חזקה: ב' שדות. של נכסי